

**Delbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter –
Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63)
(Ju2024/01778)**

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden ställer sig mycket tveksam till förslaget och får härmed lämna följande synpunkter.

Inledning

Det har lämnats en lång rad förslag till förändringar av offentlighets- och sekretesslagen (OSL) av den nuvarande regeringen. Dessa förslag utgår ifrån den tydliga politiska målsättningen att med alla till buds stående medel försvåra för kriminella krafter och individer att bedriva brottslig verksamhet och att utnyttja det svenska välfärdssystemet. Ett sätt som identifierats som betydelsefullt för att uppnå detta syfte är att luckra upp den rådande sekretesslagstiftningen vilken av olika myndigheter upplevs som ett *sekretesshinder för myndigheters samverkan*. Även SOU 2024:63 genomsyras av en sådan målsättning. På flera ställen i utredningen framgår att utredningen helst hade velat föreslå en total reformering av sekretessreglerna, innebärande att huvudregeln framöver skulle vara att det inte föreligger någon sekretess mellan myndigheter. I dagsläget är huvudregeln att sekretess även gäller mot andra myndigheter, även om det finns många undantag genom sekretessbrytande bestämmelser. Då direktiven inte tillät en sådan omkastning av dagens regelverk, har utredningen istället landat i förslaget att införa en ny sekretessbrytande bestämmelse i 10 kap. 15 c § OSL. Uppgifter om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden ska *utan hinder av sekretess kunna lämnas till en annan myndighet om det behövs* för en lång rad syften av vagt formulerad karaktär men med det gemensamt att de avser myndigheters möjligheter att stävja fusk, brott, regelöverträdelser och liknande samt felaktig handläggning av ärenden.

Till skillnad från vad som gäller enligt nuvarande sekretessreglering föreslås i SOU 2024:63 att uppgifter i socialtjänsten, som alltsedan sekretesslagen infördes år 1980 betraktats som en verksamhet där enskildas integritetsskydd särskilt behöver värnas för att socialtjänsten ska kunna skapa den förtroendefulla samverkan med enskilda som

verksamheten förutsätter, inte ska vara undantagna från den nya sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde.

Synpunkter på förslaget

1. Juridiska fakulteten på Uppsala universitet anser inte att utredningen anför övertygande skäl för att uppgifter inom socialtjänsten föreslås omfattas av den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde. I utredningen (se sid. 21 och sid. 360 ff) anføres som skäl till att inkludera uppgifter inom socialtjänsten i den föreslagna bestämmelsens tillämpningsområde att även om det alltsedan 1980-talet har ansetts finnas "ett motsatsförhållande mellan uppgiftslämnande från socialtjänsten till andra myndigheter och förutsättningarna för socialtjänsten att utföra sina uppgifter" så finns "begränsad forskning" gällande "i vad mån förtroendet faktiskt påverkas av informationsdelning mellan myndigheter". Vidare anføres att det redan idag finns många sekretessbrytande bestämmelser som möjliggör för socialtjänsten att lämna ut uppgifter till andra myndigheter. "Det kan därför ifrågasättas om det ursprungliga antagandet är riktigt" och "vår sammantagna bedömning är att de skäl som legat till grund för att undanta sekretessen enligt 26 kap. 1 § OSL från generalklausulens tillämpningsområde inte längre framstår som befogade."

Juridiska fakulteten anser att argumentet att det finns begränsad forskning gällande hur förtroendet faktiskt påverkas av informationsdelning mellan myndigheter inte kan användas som ett argument för att anse att det *inte* vore förtroendeskadligt att öka informationsutbytet.

Även argumentet att det redan idag finns många sekretessbrytande regler som möjliggör att uppgifter lämnas ut från socialtjänsten är svagt som stöd för det framlagda förslaget eftersom många av dessa sekretessbrytande bestämmelser handlar om att öka socialtjänstens möjligheter att även utan ett uttryckligt samtycke kunna hjälpa människor i svåra livssituationer. Den som lämnar integritetskänsliga uppgifter till socialtjänsten och som är hjälpbehövande torde ha betydligt lättare att med bibehållet förtroende för socialtjänsten acceptera att uppgifter gällande honom eller henne har lämnats ut i syfte att hjälpa, än att uppgifter lämnats ut för att möjliggöra för annan myndighet att på olika sätt ingripa mot den enskilde.

Juridiska fakulteten anser således inte att de skäl som anføres till stöd för det framlagda förslaget har en sådan styrka att de kan motivera att socialtjänsten inkluderas i tillämpningsområdet för den nya sekretessbrytande bestämmelsen. Det faktum att många

myndigheter (hela 205 stycken, se sid. 350) och särskilt polisen (se ”önskelista” på sid. 106-107) har framfört det som önskvärt att kunna få ut en lång rad uppgifter från socialtjänsten, förändrar inte den bedömningen. Istället ser juridiska fakulteten en överhängande risk för att människor som skulle behöva socialtjänstens hjälp på frivillig grund, i framtiden kommer att sky kontakter med densamma. Och därmed kommer också mängden information att hämta för andra myndigheter hos socialtjänsten att minska.

2. Den föreslagna regelns tillämpningsområde omfattar i princip hela den offentliga sektorn. Samtidigt identifierar utredningen ett behov av att i vissa fall kunna göra en intresseavvägning, och att utlämnandet måste vara proportionerligt. Undantaget föreslås formuleras på så sätt att en uppgift *inte ska lämnas ut om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företrädare framför intresset av att uppgiften lämnas ut*. Den myndighet som ska göra denna intresseavvägning är den utlämnande myndigheten. Det är inte svårt att föreställa sig att denna intresseavvägning kan ge upphov till svåra tillämpningssituationer. En myndighet som begär en viss uppgift kan komma att med enfass hävda att intresset av att uppgiften lämnas ut – exempelvis för att underlätta polisens verksamhet att ”motverka brott” – väger tyngre än det intresse som sekretessen skyddar – t ex enskilds personliga integritet inom socialtjänsten. Det kan i fall som dessa bli svårt att argumentera emot ett utlämnande för de handläggare som anser att det är viktigare att upprätthålla en förtroendefull samverkan med en klient eller en familj, än att underlätta för polisen i deras verksamhet. En sådan intresseavvägning försvåras också av att det i utredningen påpekas att om en annan myndighet begär en uppgift med stöd av den nya sekretessbrytande bestämmelsen så ska den utlämnande myndighet i princip tolka begäran som att uppgiften verkligen behövs.
3. Den bestämmelse som föreslås står i oklart förhållande till andra sekretessbrytande bestämmelser, t ex den uppgiftsskyldighet som framgår av nu gällande 12 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453), där det anges att socialnämnden på begäran av en annan myndighet ska lämna uppgifter till denna om utbetalad ekonomisk hjälp, om syftet är att undvika felaktiga utbetalningar från det allmänna eller en felaktig beskattning.
4. I övrigt ansluter sig Juridiska institutionen till vad som framförts av Föreningen Sveriges Socialchefer 2024-12-03 i deras svar på remissen.

UPPSALA
UNIVERSITET

REMISSYTTRANDE

4 (4)

2024-12-17

JURFAK 2024/42

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av universitetslektor Therése Fridström Montoya. Yttrandet har på delegation avgivits av juridiska fakultetens dekanus, professor Anna Singer.

Anna Singer

**Delbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter –
Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63)
(Ju2024/01778)**

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden ställer sig mycket tveksam till förslaget och får härmed lämna följande synpunkter.

Inledning

Det har lämnats en lång rad förslag till förändringar av offentlighets- och sekretesslagen (OSL) av den nuvarande regeringen. Dessa förslag utgår ifrån den tydliga politiska målsättningen att med alla till buds stående medel försvåra för kriminella krafter och individer att bedriva brottslig verksamhet och att utnyttja det svenska välfärdssystemet. Ett sätt som identifierats som betydelsefullt för att uppnå detta syfte är att luckra upp den rådande sekretesslagstiftningen vilken av olika myndigheter upplevs som ett *sekretesshinder för myndigheters samverkan*. Även SOU 2024:63 genomsyras av en sådan målsättning. På flera ställen i utredningen framgår att utredningen helst hade velat föreslå en total reformering av sekretessreglerna, innebärande att huvudregeln framöver skulle vara att det inte föreligger någon sekretess mellan myndigheter. I dagsläget är huvudregeln att sekretess även gäller mot andra myndigheter, även om det finns många undantag genom sekretessbrytande bestämmelser. Då direktiven inte tillät en sådan omkastning av dagens regelverk, har utredningen istället landat i förslaget att införa en ny sekretessbrytande bestämmelse i 10 kap. 15 c § OSL. Uppgifter om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden ska *utan hinder av sekretess kunna lämnas till en annan myndighet om det behövs* för en lång rad syften av vagt formulerad karaktär men med det gemensamt att de avser myndigheters möjligheter att stävja fusk, brott, regelöverträdelser och liknande samt felaktig handläggning av ärenden.

Till skillnad från vad som gäller enligt nuvarande sekretessreglering föreslås i SOU 2024:63 att uppgifter i socialtjänsten, som alltsedan sekretesslagen infördes år 1980 betraktats som en verksamhet där enskildas integritetsskydd särskilt behöver värnas för att socialtjänsten ska kunna skapa den förtroendefulla samverkan med enskilda som

verksamheten förutsätter, inte ska vara undantagna från den nya sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde.

Synpunkter på förslaget

1. Juridiska fakulteten på Uppsala universitet anser inte att utredningen anför övertygande skäl för att uppgifter inom socialtjänsten föreslås omfattas av den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde. I utredningen (se sid. 21 och sid. 360 ff) anføres som skäl till att inkludera uppgifter inom socialtjänsten i den föreslagna bestämmelsens tillämpningsområde att även om det alltsedan 1980-talet har ansetts finnas ”ett motsatsförhållande mellan uppgiftslämnande från socialtjänsten till andra myndigheter och förutsättningarna för socialtjänsten att utföra sina uppgifter” så finns ”begränsad forskning” gällande ”i vad mån förtroendet faktiskt påverkas av informationsdelning mellan myndigheter”. Vidare anføres att det redan idag finns många sekretessbrytande bestämmelser som möjliggör för socialtjänsten att lämna ut uppgifter till andra myndigheter. ”Det kan därför ifrågasättas om det ursprungliga antagandet är riktigt” och ”vår sammantagna bedömning är att de skäl som legat till grund för att undanta sekretessen enligt 26 kap. 1 § OSL från generalklausulens tillämpningsområde inte längre framstår som befogade.”

Juridiska fakulteten anser att argumentet att det finns begränsad forskning gällande hur förtroendet faktiskt påverkas av informationsdelning mellan myndigheter inte kan användas som ett argument för att anse att det *inte* vore förtroendeskadligt att öka informationsutbytet.

Även argumentet att det redan idag finns många sekretessbrytande regler som möjliggör att uppgifter lämnas ut från socialtjänsten är svagt som stöd för det framlagda förslaget eftersom många av dessa sekretessbrytande bestämmelser handlar om att öka socialtjänstens möjligheter att även utan ett uttryckligt samtycke kunna hjälpa människor i svåra livssituationer. Den som lämnar integritetskänsliga uppgifter till socialtjänsten och som är hjälpbehövande torde ha betydligt lättare att med bibehållet förtroende för socialtjänsten acceptera att uppgifter gällande honom eller henne har lämnats ut i syfte att hjälpa, än att uppgifter lämnats ut för att möjliggöra för annan myndighet att på olika sätt ingripa mot den enskilde.

Juridiska fakulteten anser således inte att de skäl som anføres till stöd för det framlagda förslaget har en sådan styrka att de kan motivera att socialtjänsten inkluderas i tillämpningsområdet för den nya sekretessbrytande bestämmelsen. Det faktum att många

myndigheter (hela 205 stycken, se sid. 350) och särskilt polisen (se ”önskelista” på sid. 106-107) har framfört det som önskvärt att kunna få ut en lång rad uppgifter från socialtjänsten, förändrar inte den bedömningen. Istället ser juridiska fakulteten en överhängande risk för att människor som skulle behöva socialtjänstens hjälp på frivillig grund, i framtiden kommer att sky kontakter med densamma. Och därmed kommer också mängden information att hämta för andra myndigheter hos socialtjänsten att minska.

2. Den föreslagna regelns tillämpningsområde omfattar i princip hela den offentliga sektorn. Samtidigt identifierar utredningen ett behov av att i vissa fall kunna göra en intresseavvägning, och att utlämnandet måste vara proportionerligt. Undantaget föreslås formuleras på så sätt att en uppgift *inte ska lämnas ut om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företrädare framför intresset av att uppgiften lämnas ut*. Den myndighet som ska göra denna intresseavvägning är den utlämnande myndigheten. Det är inte svårt att föreställa sig att denna intresseavvägning kan ge upphov till svåra tillämpningssituationer. En myndighet som begär en viss uppgift kan komma att med enfass hävda att intresset av att uppgiften lämnas ut – exempelvis för att underlätta polisens verksamhet att ”motverka brott” – väger tyngre än det intresse som sekretessen skyddar – t ex enskilds personliga integritet inom socialtjänsten. Det kan i fall som dessa bli svårt att argumentera emot ett utlämnande för de handläggare som anser att det är viktigare att upprätthålla en förtroendefull samverkan med en klient eller en familj, än att underlätta för polisen i deras verksamhet. En sådan intresseavvägning försvåras också av att det i utredningen påpekas att om en annan myndighet begär en uppgift med stöd av den nya sekretessbrytande bestämmelsen så ska den utlämnande myndighet i princip tolka begäran som att uppgiften verkligen behövs.
3. Den bestämmelse som föreslås står i oklart förhållande till andra sekretessbrytande bestämmelser, t ex den uppgiftsskyldighet som framgår av nu gällande 12 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453), där det anges att socialnämnden på begäran av en annan myndighet ska lämna uppgifter till denna om utbetalad ekonomisk hjälp, om syftet är att undvika felaktiga utbetalningar från det allmänna eller en felaktig beskattning.
4. I övrigt ansluter sig Juridiska institutionen till vad som framförts av Föreningen Sveriges Socialchefer 2024-12-03 i deras svar på remissen.

UPPSALA
UNIVERSITET

REMISSYTTRANDE

4 (4)

2024-12-17

JURFAK 2024/42

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av universitetslektor Therése Fridström Montoya. Yttrandet har på delegation avgivits av juridiska fakultetens dekanus, professor Anna Singer.

Anna Singer